

Komentar in karta: 1/17

SLA V066 ‘trepalnice’

Danila Zuljan Kumar

1. Gradivo

Za pomen ‘dlaka na robu veke’, knj. *trepálnica* (*â*), je najpogosteje zapisano poimeno-
vanje *trepalnic-*, največkrat v množinski obliki *trepalnice* (v T378 se leksem
uporablja v pomenu ‘umetne trepalnice’). V nekaj točkah so zapisane besedotvorne
različice *trepalke*, *trepulje*, *potrepalnice* in *trepavic-*. Drugi najpogostejši leksem je
obr-, največkrat zapisan v množinski obliki s končnico *-i* (*obrvi*) ali *-e* (*obrve*), ki
je uporabljen večpomensko, saj lahko zajema pomena ‘obrvi’ in ‘trepalnice’; nekajkrat
so zapisane še različice *brvi*, *obrvi od oči* in (*ta*) *spodnje obrvi*. Tretja najpogostejša
leksema, omejena na panonski narečni prostor, sta *zeNic-* in *ozeNic-*, največkrat
zapisana v množinski obliki *zeNice* in *ozeNice*.

Do večpomenskosti prihaja tudi v rabi leksema *vek-*, največkrat zapisanega v množin-
ski obliki *veke*, ki zajema pomena ‘veka’ in ‘dlaka na robu veke (tj. trepalnica)’.
Drugi manj pogosti leksemi so *vejic-*, *čilj-*, *mig-*, *moštace* in *lid* (v T001 je leksem
zapisan v predložni besedni zvezi *na lidu*). Leksem *avgenbimpari* v T023 se uporablja
redko.

2. Morfološka analiza

trepalnic- < *trep-a-l-ɸn-ic-a ‘trepalnica’ ← *trep-a-ti ‘narahlo udarjati,
plahutati, kriliti, tresti’

trepalke < *trep-a-l-ɸk-e

potrepalnice < **po-trep-a-l-ɸn-ic-e*

potrepali < *po-trep-a-l-i

trepnjice < *trep-eń-ic-e

potrepanice < *po-trep-a-n-ic-e

potrepanjke < *po-trep-a-ń-ɸk-e

trepulje < *trep-u-ĺ-e

trepetalke < *trep-et-al-ɸk-e

trepavic- < *(*trepavic-*) ← hrv. *trepavice* ‘trepalnice’

obr- < *o-bry, rod. *o-brɸv-e ‘obr’

brvi < *brɸv-i ‘obrvi’

obr- od oči < **obrɸv- otɸ oč-ɸjɸ* ← **obrɸv-* ‘obr’ + *otɸ ‘od’ + *oč-i ‘oči’

podobrvi < *pod-o-brɸv-i ← *podɸ ‘pod’ + *o-brɸv-i ‘obrvi’

podbrvi < *pod-brɸv-i ← *podɸ ‘pod’ + *brɸv-i ‘obrvi’

(*ta*) **spodnje obrvi** < *(*t-*) *sɸ-pod-ɸń-e-j-e* *o-brɸv-i* ← (*ta/*tɸ/*tě/*te
‘ta’) + *sɸ-pod-ɸń-ɸ ‘spodnji’ + *o-brɸv-i ‘obrvi’

- obrvi ta male** < **o-brv-v-i t- mal-ε-j-ε* ← **obr̥v-ʔ* 'obrvi' + **ta/*t̥/*t̥/*t̥/*t̥* 'ta' + *mal-ʔ 'majhen'
- obrvek** < **o-br̥v-ʔk-ʔ*
- zeNic-** < **z̥n-ic-a* ← **z̥n-a* 'zenica'
- ozeNic-** < **o-z̥n-ic-a*
- vek-** < **v̥k-a* 'veka'
- vejic-** < **v̥j-ic-a* ← **v̥j-a* 'veja'
- vejičice** ← **v̥j-ič-ic-ε*
- veh-** < **v̥x-a*; nejasno, morda v zvezi z *veja*
- mig-** < *mig-a ← *mig-a-ti 'mežikati, utripati'
- migalice** < *mig-a-l-ic-ε
- čumige**, nejasno, morda v zvezi z *miga*
- lasje** < *vols-ʔje 'lasje'
- lasje na očeh** < **vols-ʔje na oč-čx-ʔ* ← *vols-ʔ 'las' + *na 'na' + *oč-i 'oči'
- gubica** < *gub-ic-a ← *gub-a 'guba'
- lopatnica** < *lopat-ʔn-ic-a ← *lopat-a 'lopata'
- podočnjaki** < *podʔ-oč-ʔn-ak-i ← *podʔ 'pod' + *ok-o 'oko'
- tipalnice** < *tip-a-l-ʔn-ic-ε ← *tip-a-ti 'tipati'
- perle od očov** < **(perl)-ε otʔ oč-ovʔ* ← *it. perla* 'biser' + *otʔ 'od' + *oč-i 'oči'
- lid** < **(lid)-ʔ* ← *nem. Lid* 'veka'
- čilj-** < **(čil)-* ← *it. ciglio* 'trepalnica'
- sopračilje** < **(sopračil)-ε* ← *it. sopracciglio* 'obrvi'
- moštace** < **(moštac)-ε* ← *furl. mostacjis* 'brki'
- moškalice** < **(moškal)-ic-ε*, nejasno, morda v zvezi z *moštace*
- avgenbimpari** < **(avgenbimpar)-i* ← *nem. Augenwimper* 'trepalnica' s kor. *nem.* prehodom *v > *b*
- bimparni** < **(bimparn)-i* ← drugi del zloženke *nem. (Augen)wimper* 'trepalnica' s kor. *nem.* izgovarjavo *v kot *b*
- vimpar** < **(vimpar)-∅* ← drugi del zloženke *nem. Augenwimper* 'trepalnica'

3. Posebnosti kartiranja

Kot enkratnice so kartirani leksemi *dlake* v T035, *perle od očov* v T060, *gubice* v T024, *tipalnice* v T163, *moškalice* v T168, *podočnjaki* v T266 in *čumige* v T307.

Kot enkratnice s *-trep-* so kartirani leksemi *trepetalke* v T023, *potrepanjke* v T333, *potrepali* v T339, *trepeljice* v T069 in *potrepanice* v T334.

Kot enkratnice z *-obr-* so kartirani leksemi *podobrvi* v T079, *obrvek* v T087 in *podbrvi* v T153.

Kot enkratnica z *mig-* je kartiran leksem *migalice* v T184.

Kot enkratnica z *las-* je kartiran leksem *lasje* v T018.

Kot enkratnica z *vej-* je kartiran leksem *vejičice* v T136.

Kot enkratnica s *-čilj-* je kartiran leksem *sopračilje* v T105.

Kot enkratnice z *-vimpar-* so kartirani leksemi *avgenbimpari* v T023, *bimparni* v T020 in *vimpar* v T049.

Kot enkratna besedna zveza z *obr-* je kartiran odgovor *obrvi ta male* v T074.

Kot enkratna besedna zveza z *las-* je kartiran odgovor *lasje na očeh* v T124.

Kot tretji odgovor je z znakom za komentar kartirana enkratnica *lopatnice* v T311.

4. Uporabljena dodatna literatura

/

5. Primerjaj

SLA: V065 'obrvi' (1/16); OLA: 1362; ALE: 187; SDLA-SI: /; ALI: 147;

ASLEF: 1225; HJA: /